

Sygn. akt VI ACa 1292/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Ewa Śniegocka (spr.)

Sędzia SA – Małgorzata Kuracka

Sędzia SO del. – Aleksandra Kempczyńska

Protokolant: – sekr. sądowy Mariola Frąckiewicz

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa H. O., T. C., E. T., E. S.

przeciwko (...)

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie

z dnia 18 czerwca 2012 r.

sygn. akt III C 1014/10

I. prostuje komparycję zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zamiast nazwiska powódki „T.” wpisuje prawidłowo nazwisko „T.”;

II. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. powództwo oddała;
2. nie obciąża powodów obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

III. nie obciąża powodów obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania

apelacyjnego.

Sygn. akt VI A Ca 1292/12

UZASADNIENIE

Powodowie E. S., H. O., T. C. i E. T. wnieśli przeciwko (...) w Z. powództwo o uchylenie uchwały z 25 czerwca 2010 r. w sprawie podziału zysków netto za 2009 r., jako podjętej z naruszeniem Prawa spółdzielczego, statutu Spółdzielni oraz z pokrzywdzeniem powodów.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy ustalił, że powodowie byli zatrudnieni w pozwanej Spółdzielni na podstawie spółdzielczych umów o pracę zawartych na czas nieokreślony. W dniu 15 września 2008 r. Spółdzielnia rozwiązała z powodami umowy o pracę z trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia. Każdy z powodów wytoczył przeciwko pozwanej powództwo o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne i przywrócenie do pracy. Sprawy te zostały połączone do wspólnego rozpoznania. W dniu 9 marca 2009 r. przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie w sprawie sygn. akt VI P 995/08 strony zawarły ugodę, na podstawie której pozwana zobowiązała się wypłacić: na rzecz E. T. kwotę 31.800 zł, na rzecz T. C. kwotę 22.200 zł, na rzecz E. S. kwotę 41.640 zł oraz na rzecz H. O. kwotę 25.000.80 zł tytułem odszkodowania, a powodowie cofnęli powództwa i zrzekli się roszczenia.

W dniu 6 października 2008 r. Spółdzielnia zawarła w formie aktu notarialnego umowę sprzedaży, na podstawie której firma (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa we W. nabyła od pozwanej nieruchomości położoną w Z. przy ul. (...) za kwotę 16.682.400 zł - akt notarialny Rep. A Nr (...). Kwota ta, po potrąceniu należności fiskalnych oraz zobowiązań pozwanej została złożona na lokacie bankowej. Całkowity zysk za 2008 r. wyniósł 12.758.004,23 zł. W dniu 29 kwietnia 2009 r. pozwana podjęła uchwałę w sprawie podziału zysku za 2008 r., przeznaczając dla członków jako nadwyżkę bilansową 10.000.000 zł, pozostawiając w formie niepodzielonego zysku 2.000.000 zł oraz przekazując kwotę 448.004,23 zł na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Kwota 2.000.000 zł została ulokowana na lokacie bankowej. W 2009 r. pozwana wypracowała zysk netto w kwocie 288.148,98 zł; nadwyżka pochodziła m.in. z odsetek od kwoty zysku za 2008 r. złożonej na lokacie bankowej. W dniu 25 czerwca 2010 r. walne zgromadzenie członków spółdzielni podjęło uchwałę Nr 6 w sprawie podziału zysku za 2009 r., przeznaczając na wypłaty dla członków pracujących w 2009 r. w formie nadwyżki bilansowej kwotę 288.148,98 zł; uchwałę Nr 8 zysk w kwocie 2.000.000 zł niepodzielony w 2008 r. przeznaczono na: stworzenie rezerwy na prawdopodobne straty - 205.000 zł, zasilenie ZFŚS - 250.000 zł, a pozostałą kwotę 1.545.000 zł przeznaczono na wypłatę dla członków.

W dacie wniesienia powództwa powodowie byli członkami Spółdzielni, w trakcie postępowania utracili członkostwo.

Uchwała Nr 6 z 25 czerwca 2010 r. w sprawie podziału zysku za 2009 r. pozbawiła powodów prawa do udziału w nadwyżce bilansowej za 2009 r. Znaczna część zysku Spółdzielni ujętego w sprawozdaniu za 2009 r. pochodziła z odsetek z lokat bankowych od zysku wypracowanego w czasie, gdy powodowie byli pracownikami i członkami Spółdzielni, pochodzącego ze sprzedaży nieruchomości. Zysk był dzielony w 2010 r., kiedy powodowie nie byli już pracownikami pozwanej, ale nadal byli jej członkami. Zaskarżona uchwała stanowiła, że tylko członkowie Spółdzielni, pracujący przez cały 2009 r. będą brali udział w podziale nadwyżki bilansowej.

Powodowie mają legitymację czynną, gdyż zaskarżona uchwała dotyka ich praw jako byłych członków Spółdzielni.

Zgodnie z art. 18 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze prawa i obowiązki wynikające z członkostwa w spółdzielni są dla wszystkich członków równe. W szczególności członek spółdzielni ma prawo do udziału w nadwyżce bilansowej. Nadwyżka bilansowa dzielona między członków spółdzielni stanowi rodzaj rekompensaty dla członków za wykorzystanie przez spółdzielnię udziałów członkowskich. Wysokość tej nadwyżki jest uzależniona od dochodu spółdzielni uzyskanego w skali całego roku (patrz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 sierpnia 1992 r, I ACr 371/92, OSA 1993, nr 9, poz. 70). Beneficjentami zasady równości pozostają członkowie spółdzielni. Adresatami nakazu równego traktowania członków są wszystkie organy spółdzielni. Są one związane treścią zasady równości, a to oznacza, że podejmowane przez te organy uchwały nie mogą dowolnie różnicować praw i obowiązków członków. Wyżej wymieniony przepis nie stanowi samodzielnej podstawy do roszczenia spółdzielcy o wypłatę udziału, gdyż o przeznaczeniu nadwyżki bilansowej decyduje statut lub walne zgromadzenie, niemniej jednak spełnia taką funkcję, iż jeśli statut lub walne zgromadzenie przewidują podział nadwyżki w określonym zakresie pomiędzy członków spółdzielni, a jednocześnie niektórzy spółdzielcy bez uzasadnienia zostają pominięci przy podziale w całości lub części, przepis ów, obok zasady równości z art. 18 § 1, jest podstawą roszczenia o wypłatę przypadającego spółdzielcy udziału w nadwyżce bilansowej. Podkreślić należy, że spółdzielnia, prowadząc działalność gospodarczą na zasadach rachunku ekonomicznego, ma zapewniać korzyści swoim członkom, każdemu zaś członkowi służy podstawowe prawo korzystania ze świadczeń spółdzielni i prawo to jak każde prawo podmiotowe, pozostaje pod ochroną (patrz wyrok

Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 1995 r., I CRN 63/95, LEX nr 5059). § 14 ust. 1 pkt 4 Statutu pozwanej Spółdzielni stanowi, że członek Spółdzielni ma prawo do udziału w nadwyżce bilansowej.

Charakterystyczną cechą spółdzielni pracy, wynikającą z Prawa spółdzielczego jest powiązanie członkostwa w spółdzielni z obowiązkiem pozostawania w stosunku pracy ze spółdzielnią. Obowiązkowi świadczenia pracy odpowiada uprawnienie członka spółdzielni - pracownika do wynagrodzenia, a oprócz tego do świadczeń przewidzianych statutem i uchwałami spółdzielni, wynikających ze stosunku członkostwa w tej spółdzielni. Wynagrodzenie bieżące członka - jako składnik stały - nie jest zależne od wyników gospodarczych spółdzielni, podczas gdy udział w części nadwyżki bilansowej zależny jest od efektów gospodarczych, a więc przysługuje członkom tylko wówczas, gdy spółdzielnia nadwyżkę uzyska.

Zgodnie z art. 75 Prawa spółdzielczego, zysk spółdzielni, po pomniejszeniu o podatek dochodowy i inne obciążenia obowiązkowe wynikające z odrębnych przepisów ustawowych, stanowi nadwyżkę bilansową. W myśl art. 76 oraz 77 § 1 i 2 i art. 183 § 1 Prawa spółdzielczego o podziale nadwyżki bilansowej decyduje walne zgromadzenie (zebranie przedstawicieli), a zasady podziału nadwyżki bilansowej między członków określa statut. Prawo spółdzielcze nie zawiera w tym względzie żadnych wytycznych, pozostawiając członkom spółdzielni swobodę w ustalaniu w postanowieniach statutów kryteriów podziału nadwyżki bilansowej między członków. Przyjęte jednak w statutach kryteria tego podziału muszą być ściśle przestrzegane przez walne zgromadzenie przy podejmowaniu uchwał o podziale nadwyżki za poszczególne okresy. Zaskarżona uchwała powołuje się na § 36 ust. 1 Statutu pozwanej Spółdzielni, zgodnie z którym za pracę w Spółdzielni członek otrzymuje wynagrodzenie, na które składa się wynagrodzenie bieżące i udział w części nadwyżki bilansowej przeznaczonej do podziału między członków oraz na § 66 ust. 3, zgodnie z którym część nadwyżki bilansowej pozostała po dokonaniu wpłat na należny podatek dochodowy i zwiększenie funduszu zasobowego, przeznaczona jest na cele określone w uchwale Walnego Zgromadzenia, zwłaszcza na wypłatę członkom ich udziałów w nadwyżce bilansowej w równej wysokości, na umorzenie i zasilenie funduszy celowych Spółdzielni, na premie i nagrody dla członków i pracowników Spółdzielni, na dofinansowanie Funduszu Świadczeń Socjalnych. Na tej samej podstawie prawnej Spółdzielnia przyznała powodowi niepodzielony zysk za 2008 r. Zgodnie z § 68 ust. 1 statutu pozwanej Spółdzielni członek może być pozbawiony udziału w nadwyżce bilansowej w całości lub w części, jeżeli z własnej winy naraził Spółdzielnię na straty lub rażąco i uporczywie naruszał obowiązki pracownicze albo inne obowiązki członkowskie. Z art. 183 Prawa spółdzielczego wynika, że w spółdzielniach pracy udział członka w części nadwyżki bilansowej jest składnikiem jego wynagrodzenia za pracę. Fakt, iż w chwili podjęcia uchwały o podziale zysku za 2009 r. powodowie nie byli już związani z pozwaną stosunkiem pracy, nie odbiera im uprawnienia do żądania udziału w zyskach za 2009 r., gdyż źródłem powstania nadwyżki bilansowej w 2009 r. był podział nadwyżki bilansowej w 2008 r., tj. w czasie, kiedy powodowie świadczyli na rzecz Spółdzielni pracę. Wypracowany w 2009 r. zysk nie był wynikiem prowadzonej przez pozwaną działalności gospodarczej, a wynikał ze sprzedaży praw majątkowych. Jako wieloletni pracownicy pozwanej powodowie mieli realny wpływ na gromadzony przez te lata przez Spółdzielnię majątek, którego część została sprzedana w 2008 r. Mimo to nadwyżka bilansowa została podzielona z pominięciem powodów.

Bezwzględna zasada prawa spółdzielczego jest zasada równych praw członków. Zaskarżona przez powodów uchwała zasadę tę narusza. Z tych przyczyn Sąd zaskarżoną uchwałę jako sprzeczną z prawem uchylił (art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego). O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu w trybie art. 98 kpc.

Od tego wyroku apelację wniosła pozwana.

Zaskarżyła wyrok w całości zarzucając mu:

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego to jest art. 18 § 1 oraz art. 18 § 2 pkt. 5) w związku z art. 183 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze przez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że zasada równości praw wynikających z członkostwa spółdzielni została przez pozwaną Spółdzielnię naruszona wskutek podjęcia uchwały o przyznaniu nadwyżki bilansowej członkom pracującym w Spółdzielni w 2009 r., tym samym bezzasadnie pomijając powodów przy rozdziale tej nadwyżki;

2. Naruszenie prawa materialnego to jest art. 183 § 1 Prawa spółdzielczego poprzez niezastosowanie oraz uznanie, iż nadwyżka bilansowa za 2009 r. przysługuje powodowi pomimo niepozostawiania powodów w zatrudnieniu w całym 2009 r., tym samym uznając, iż jest to świadczenie niezależne od istnienia spółdzielczego stosunku pracy;

3. Naruszenie prawa materialnego to jest art. 77 § 1 i 2 w związku z art. 75 Prawa Spółdzielczego poprzez uznanie, iż sposób podziału nadwyżki bilansowej za 2009 r. powinien uwzględniać źródła pochodzenia zysku;

4. Naruszenie prawa materialnego to jest art. 42 ustawy z dnia 29 września 2012 r. o rachunkowości poprzez uznanie, iż znaczna część zysku Spółdzielni ujętego w sprawozdaniu za 2009 r. pochodziła z odsetek z lokat bankowych od zysku wypracowanego w czasie, gdy powodowie byli pracownikami i członkami Spółdzielni;

5. Naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonanie jego oceny z pominięciem dowodów oraz twierdzeń przedstawianych przez pozwaną poprzez uznanie, iż źródłem powstania nadwyżki bilansowej w 2009 r. był podział nadwyżki bilansowej w 2008 r. tj. w czasie, gdy powodowie świadczyli pracę;

6. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego polegające na wydaniu błędnej sentencji orzeczenia tj. uchynieniu uchwały zamiast stwierdzenia jej nieważności (tj. ustalenia nieistnienia uchwały) pomimo powołania się Sądu orzekającego na przepis art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego jako podstawę do wydania zaskarżonego wyroku.

W konkluzji wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Na wstępie zaznaczyć należy, iż Sąd Apelacyjny podziela wszystkie ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i przyjmuje je za własne.

Sąd Okręgowy uchylił skarżoną uchwałę jako sprzeczną z prawem (z czym Sąd Apelacyjny się zgadza). Pozwana Spółdzielnia działa na podstawie ustawy Prawo spółdzielcze. Przedmiotem jej działalności jest - zgodnie z art. 181 - prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków.

Zgodnie z art. 183 Prawa spółdzielczego: § 1. Za pracę w spółdzielni członek spółdzielni otrzymuje wynagrodzenie, na które składa się wynagrodzenie bieżące i udział w części nadwyżki bilansowej przeznaczonej do podziału między członków zgodnie z zasadami ustalonymi w statucie.

§ 2. Wynagrodzenie bieżące członka i jego udział w nadwyżce bilansowej korzystają z ochrony, jaką prawo zapewnia wynagrodzeniu pracownika .

Przepis powyższy został inkorporowany do Statutu pozwanej Spółdzielni jako § 36. Treść powyższego przepisu oznacza, że jeśli członek spółdzielni pracy nie pracuje w niej, to nie otrzymuje wynagrodzenia. Z § 14 Statutu wynika, że członek spółdzielni ma prawo do pracy w spółdzielni oraz do udziału w nadwyżce bilansowej. Prawo do udziału w nadwyżce bilansowej wynika także z art. 18 § 2 pkt 5 Prawa spółdzielczego. Rację ma Sąd Okręgowy twierdząc, że z Prawa spółdzielczego wynika zasada równych praw wszystkich jej członków. Żaden przepis Prawa spółdzielczego ani Statutu nie stanowi, że prawo do udziału w podziale nadwyżki bilansowej mają tylko członkowie pracujący w spółdzielni. Zauważyć trzeba, że Statut spółdzielni należy w tym przypadku traktować jako obowiązujące członków spółdzielni prawo. Jak bowiem stwierdził Sąd Najwyższy w orzeczeniu V CSK 163/07 z 2.08.2007r „Statut jest umową szczególnego rodzaju, a zatem jego postanowienia stanowią umownie wprowadzone normy obowiązujące

spółdzielców i spółdzielnię. Naruszenie norm statutowych powoduje, że podejmowane czynności nie będą prawnie skuteczne.”

Jednocześnie Sąd Okręgowy powołał się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego. Tymczasem art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego mówi o tym, że uchwała sprzeczna z prawem jest nieważna, zaś powody uchylenia uchwały zostały przedstawione w art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego („Uchwała sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka może być zaskarżona do sądu.”). Sąd Najwyższy w orzeczeniach IV CSK 269/10 i I CSK 476/09 uznał, że „1. Skoro ustawodawca w art. 43 ust. 5 ustawy z 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych wskazuje na trzy odrębne podstawy zaskarżenia uchwały, to założenie, iż jego działanie jest racjonalne wymaga przyjęcia, że każda z tych trzech przesłanek posiada osobną treść i nie pokrywa się z pozostałymi. 2. Na mocy art. 42 § 2 ustawy z 1982 r. prawo spółdzielcze, uchwała sprzeczna z prawem dotknięta jest sankcją nieważności ex lege, co może być przedmiotem ustalenia w procesie, ale żądanie jej uchylenia jest bezprzedmiotowe.” oraz, że „Po nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 122, poz. 1024), która weszła w życie dnia 22 lipca 2005 r., w przypadku sprzeczności uchwały walnego zgromadzenia z ustawą Prawo spółdzielcze przewiduje ogólną sankcję nieważności uchwały (art. 42 § 2 ustawy z 1982 r. – Prawo spółdzielcze). W tym wypadku, właściwe jest więc tylko powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały oparte na art. 189 k.p.c.”

W przypadku wskazania obu podstaw prawnych pierwszeństwo ma nieważność. Tak wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Krakowie (wyrok z 14.09.2012r, I ACa 784/12 „W przypadku zbiegu podstaw z art. 42 § 2 i 3 ustawy z 1982 r. - Prawo spółdzielcze pierwszeństwo ma nieważność bezwzględna będąca wynikiem sprzeczności uchwały z ustawą. Oznacza to, że sprzeczność uchwały ze statutem może stanowić podstawę uchylenia uchwały tylko wówczas, gdy nie jest ona równocześnie sprzeczna z ustawą. Uchwała sprzeczna z prawem jest bowiem nieważna z mocy prawa, co może być tylko przedmiotem ustalenia, przy spełnieniu przesłanki istnienia interesu prawnego w tym ustaleniu. Żądanie uchylenia takiej uchwały jest zaś bezprzedmiotowe.”), Sąd Apelacyjny w Warszawie (wyrok z 21.10.2011r, VI ACa 611/11 „Strona zarzucając sprzeczność uchwały z konkretnie wskazanym przepisem prawa może wnosić o stwierdzenie (ustalenie) jej nieważności, przy czym podstawą prawną powództwa będzie art. 189 k.p.c., którego przesłanki muszą być jednocześnie spełnione. Uchwała taka nie może więc podlegać uchyleniu. Uchylenia można się domagać w przypadku, gdy chodzi o nieważność względną (art. 42 § 3 ustawy z 1982 r. Prawo spółdzielcze). Należy przy czym ze szczególną uwagą potraktować ewentualną sprzeczność z postanowieniami statutu, albowiem może być ona podstawą do uchylenia uchwały, w sytuacji gdy nie zachodzi sprzeczność uchwały z przepisami prawa, jak również mogą być sytuacje takie, kiedy na mocy powiązania z konkretnymi regulacjami prawa spółdzielczego, do nich odsyłającymi, naruszenie statutu będzie równoznaczne z naruszeniem przepisów prawa, co będzie mogło skutkować stwierdzeniem nieważności uchwały, nie zaś jej uchyleniem.”), Sąd Apelacyjny w Katowicach (wyrok z 29.08.2012r, I ACa 468/12 „Strona zarzucając sprzeczność uchwały z konkretnie wskazanym przepisem prawa może wnosić o ustalenie jej nieważności, a podstawą prawną powództwa będzie art. 189 k.p.c., którego przesłanki muszą być jednocześnie spełnione (przede wszystkim zachodzi konieczność wykazania interesu prawnego w ustaleniu). Uchwała taka nie może podlegać uchyleniu, gdyż uchylenia można się domagać w przypadku, gdy chodzi o nieważność względną. Na mocy art. 42 § 2 ustawy z 1982 r. - Prawo spółdzielcze uchwała sprzeczna z prawem dotknięta jest sankcją nieważności ex lege, co może być przedmiotem ustalenia w procesie, ale żądanie jej uchylenia jest bezprzedmiotowe. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 321 § 1 k.p.c. sąd nie może wyrokować, co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem.”).

W pozwie powodowie wskazali, iż domagają się uchylenia uchwały „bądź w przypadku uznania przez Sąd jej nieważności o stwierdzenie wyrokiem o nieważności uchwały...”. Żądanie stwierdzenia nieważności nie zostało nigdy cofnięte. Powodowie zapomnieli jednak, że do rozpoznania ich powództwa o stwierdzenie (ustalenie) nieważności musieliby wykazać, że mają interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności uchwały. Wynika to wprost z przepisów ustawy kodeks postępowania cywilnego oraz z bogatego orzecznictwa w tym względzie. Wchodzi w grę art. 189 kpc, który dla jego zastosowania wymaga istnienia interesu prawnego. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 15.03.2012r, I A Ca 173/12 „Prawo spółdzielcze nie modyfikuje zasad ogólnych

powództwa o ustalenie wobec zasad obowiązujących na gruncie Kodeksu postępowania cywilnego.” co oznacza, że do skutecznego wniesienia powództwa o ustalenie niezbędne jest wykazanie istnienia po stronie powodowej interesu prawnego w takim żądaniu. Tak uznał Sąd Apelacyjny w Krakowie (wyrok z 14.09.2012r, I ACa 784/12 uznał, że „Uchwała sprzeczna z prawem jest [...] nieważna z mocy prawa, co może być tylko przedmiotem ustalenia, przy spełnieniu przesłanki istnienia interesu prawnego w tym ustaleniu.”, Sąd Apelacyjny w Warszawie (wyrok z 21.10.2011r, VI ACa 611/11 „Strona zarzucając sprzeczność uchwały z konkretnie wskazanym przepisem prawa może wnosić o stwierdzenie (ustalenie) jej nieważności, przy czym podstawą prawną powództwa będzie art. 189 k.p.c., którego przesłanki muszą być jednocześnie spełnione.”), Sąd Apelacyjny w Katowicach (wyrok z 29.08.2012r, I ACa 468/12 „Strona zarzucając sprzeczność uchwały z konkretnie wskazanym przepisem prawa może wnosić o ustalenie jej nieważności, a podstawą prawną powództwa będzie art. 189 k.p.c., którego przesłanki muszą być jednocześnie spełnione (przede wszystkim zachodzi konieczność wykazania interesu prawnego w ustaleniu”). Interes prawny stanowi materialnoprawną przesłankę powództwa o ustalenie.

Powodowie mają niewątpliwy interes faktyczny (ekonomiczny) w wytoczeniu powództwa o ustalenie, bo skarżona przez nich uchwała pozbawiła ich udziału w podziale nadwyżki bilansowej, nie mają jednak interesu prawnego, a przynajmniej istnienia takowego nie wykazali.

Przyjmuje się powszechnie, że interes prawny nie istnieje, jeśli jest możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie. Orzecznictwo ustaliło zasadę, że nie ma interesu prawnego ten, kto może poszukiwać ochrony prawnej w drodze powództwa o zasądzenie świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych. Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 28.09.2012r, V ACa 415/12 uznał, że „Możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie, a zwłaszcza już dochodzenie tych świadczeń powoduje, że powód traci interes prawny w toczeniu odrębnego procesu o ustalenie stosunku prawnego, który jest przedmiotem powództwa o świadczenie.”, Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 26.09.2012r, I ACa 470/12 uznał, że „...nie ma interesu prawnego ten, kto może wytoczyć powództwo o zasądzenie świadczenia pieniężnego lub uzyskać ochronę prawną w inny sposób.”, zaś Sąd Najwyższy w wyroku z 5.09.2012r, IV CSK 589/11 stwierdził, że „Art. 189 k.p.c. nie znajduje zastosowania wtedy, gdy ochrony swoich praw można dochodzić w drodze powództwa o świadczenie albo o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa.”

Powodowie mogą wytoczyć powództwo przeciwko Spółdzielni o zapłatę. Musieliby w tym przypadku ustalić, jakiej konkretnie kwoty się domagają z tytułu należnej im części nadwyżki bilansowej, czego pozbawiła ich skarżona uchwała.

Z przytaczanych orzeczeń wynika jeszcze jeden element: nieważność uchwały musi wynikać z jej sprzeczności z konkretnie wskazanym przepisem prawa. Powodowie nie wskazali takiego przepisu. Sąd Najwyższy w wyroku z 19.02.2011r, V CSK 239/10 stwierdził, że: „Z żądaniem ustalenia nieważności uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni jest integralnie powiązane wskazanie bezwzględnie obowiązującego przepisu ustawy, z którym koliduje kwestionowana uchwała.”

Z powyższego jasno wynika, że powództwo w sprawie niniejszej winno być rozpoznane jako powództwo o ustalenie nieważności uchwały, zaś Sąd Okręgowy rozpoznał je jako roszczenie o uchylenie uchwały wskazując jednocześnie na przesłanki powodujące jej nieważność. Jednocześnie powodowie nie wykazali wszelkich niezbędnych przesłanek do ustalenia nieważności uchwały, zatem ich powództwo nie mogło być uwzględnione.

W związku z uznaniem przez Sąd Apelacyjny słuszności zarzutu nr 6, co prowadziło do zmiany zaskarżonego wyroku, bezprzedmiotowym stało się rozważanie pozostałych zarzutów.

Z powyższych przyczyn Sąd Apelacyjny uznał, iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie i wobec zasadności zarzutu apelacyjnego nr 6 zmienił zaskarżony wyrok na mocy art. 386 § 1 kpc i powództwo oddalił. Zauważyć trzeba, iż wyrok ten nie oznacza pokrzywdzenia powodów, którzy - jak to już zostało wcześniej zaznaczone - mogą osiągnąć swój cel poprzez wytoczenie przeciwko Spółdzielni powództwa o zapłatę.

Sąd Apelacyjny sprostował wyrok na podstawie art. 350 kpc, gdyż nazwisko jednej z powódek zostało na skutek omyłki błędnie wpisane.

Sąd Apelacyjny nie obciążył powodów obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego stronie pozwanej biorąc pod uwagę zasadniczą słusność stanowiska powodów, którzy generalnie mieli rację, ale obrali niewłaściwą drogę dochodzenia swych roszczeń.

Dodatkowo zaznaczyć należy, że koszty sądowe nie obejmują kosztów zastępstwa procesowego, co zdaje się sugerować treść zaskarżonego orzeczenia.